

השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא פה.

עין משפט
נר מצוה

1 א מ"י פ"א הלכות
ת"ת הל' ב סגנו עשין
יב טו"ש"ע י"ד ס"י רמה
סעף ב:

תורה אור השלם

1 ויאמר אליו אל תירא
כי לא תמצאך יד שאול
אבי ואתה המלך על
ישראל ואנכי אהיה לך
למשנה וגם שאול אבי
ידע בך: שמואל א כז יז
2 טוב יי לכל הרוקמי על
כל מעשי:

תהלים קמה ט
3 פרי צדיק עץ חיים
ולקח יבשות חכם:

משלי יא ל
4 לכן בה אמר יי אם
תשוב ואשיבך לפני
תעמד ואם תוציא יקר
מוזלל כפי תודה ושב
הפה אלפי ואתה לא
תשוב אליהם:

ירמיהו טו יט
5 ואני זאת בריתי אותם
אמר יי רחמי אשר עליך
ודברי אשר שמתי מפך
לא ימושו מפך ומפי
ורעך ומפי ורע ורעך
אמר יי מעתה ועד
עולם: ישעיהו נט א
6 מי האיש החכם וכן
את זאת ואשר דבר פי יי
אליו ויגדה על מה
אברה הארץ נצתה
כמדבר מבלי עבר:
ירמיהו ט יא

לעני רש"י

מ"שג"א (מושג"א).
פסגת הפה (מחלה).

ר"ש הא דאמרן. דקאמר אתה ארי בן שועל: בני צפורה. צמק' פסמים שהיו נשיאים וצבציל שראו להלל שהיה גדול בתורה ועלה אללן מצבל עזבו נשיאותן ומיניהו נשיא עליהן: דהוה להלל דעדיף מינייהו. והלכות שהיו נשאלות מהן צביה המדרש נעלמות מהן וזושין בדברי: מצביין יסורין. שראה שהעוילו יסורין של ר"א שלא שלטה בו רימה: צלמיסא. אכן שצמקוס קטנים: אפירנא. חולי שצמך הפה ושמו מיסג"א: אהורייהו. שומר סוסין: כיספא. מספוא: עזר קליה. דרבי: לקנייהו. דחומא: סליא לרישה צנפי דרבי. הצביא את רשאו תחת כנפי כסותו: אמרי. צרקיעא: נשאל ציפא. מכזבת הצי: שדיין בני כרכושא. היו מוטלין שם בני חולדה: ואפי' הכי. דלא אתא מיטרא בהנהו שני: כי הו עקרי פוגלא. לטון: ממשרא. מן הערוגה: הוה קיימא צירא מליא מיא. היתה הגומא עומדת מליאה מיס: שוכרוה בשמונה. מחמת יופיו: אסמכיה דרבי. שהיו קורין אותו רבי בצפרנא ואמרי לה שבעה בצמירתא ושית בצפרנא אהוריריה דבי רבי הוה עתיר משבור מלכא כד הוה רמי כיסתא לחיותא הוה אויל קלא א בתלתא מילי הוה מכויין דרמי בההיא שעתא דעייל רבי לבית הכסא ואפי' הכי מעבר ליה קליה לקליהו ושמעו ליה נחותי ימא ואפ"ה יסורי דר' אלעזר בר' שמעון עדיפי מדרבי דאילו ר"א בר"ש מאהבה באו ומאהבה הלכו דרבי ע"ו מעשה באו וע"ו מעשה הלכו ע"ו מעשה באו מאי היא דההוא עגלא דהוה קא ממתו ליה לשחימה אזל תליא לרישיה בכנפיה דרבי וקא כבי אמר ליה זיל לכך נוצרת אמרי הואיל ולא קא מרחם ליתו עליה יסורין וע"ו מעשה הלכו יומא חד הוה קא כנשא אמתיא דרבי ביתא הוה א שדיא בני כרכושתא וקא כנשא להו אמר לה שבקינהו כתיב ורחמיו על כל מעשיו אמרי הואיל ומרחם נרחם עליה ב כולהו שני יסורי דר' אלעזר לא שכיב איניש בלא זמניה כולהו שני יסורי דרבי לא איצטרך עלמא למיטרא א דאמר רבה בר רב שילא קשי יומא דמיטרא כיומא דרינא ואמר אמירא אי לא צריך לעלמא בעו רבנן רחמי עליה ומכילי ליה אפי' הכי כי הוה עקרי פוגלא ממשרא הוה קיימא בירא מליא מיא איקלע רבי לאתריה דר' אלעזר בר' שמעון א"ל יש לו בן לאותו צדיק אמרו לו יש לו בן וכל זונה שגשכרת בשנים שוכרתו בשמנה אתייה א אסמכיה ברבי ואשלמיה לר' שמעון בן איסי בן לקוניא א אחות דאמיה כל יומא הוה אמר לקרייתא אנה אויל אמר ליה חכים עבדו יתך וגולתא דדהבא פרסו עלך ורבי קרו לך ואת אמרת לקרייתא אנה אויל א אמר ליה מומי עזובה דא כי גדל אתא יתיב במתיבתא דרבי שמעיה לקליה אמר רב הא קלא דמי לקליה דר' אלעזר בר' שמעון אמרו ליה בריה הוא קרי עליה פרי צדיק עץ חיים ולוקח נפשות חכם פרי צדיק עץ חיים זה ר' יוסי בר' אלעזר בר' שמעון ולוקח נפשות חכם זה ר' שמעון בן איסי בן לקוניא כי נח נפשיה אמטוהו למערתא דאבוה הוה הדרא לה עכנא למערתא אמר ליה עכנא עכנא פתח פיך ויכנס בן אצל אביו לא פתחא להו כסבורים העם לומר שזה גדול מזה יצתה בת קול ואמרה לא מפני שזה גדול מזה אלא זה היה בצער מערה וזה לא היה בצער מערה איקלע רבי לאתריה דר' טרפון אמר להו יש לו בן לאותו צדיק שהיה מקפח את בניו אמרו לו בן אין לו בן בת יש לו וכל זונה שגשכרת בשנים שוכרתו בשמנה אתיוהו לקמיה אמר ליה אי הדרת בך יהיבנא לך ברתאי הדר ביה איכא דאמרי נסכה וגירשה איכא דאמרי לא נסכה כלל כדי שלא יאמרו בשביל זו חזר זה ולמה ליה כולי האי דאמר רב יהודה אמר רב ואמרי לה אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן ואמרי לה אמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן א כל המלמד את בן חברו תורה זוכה ויושב בישיבה של מעלה שנאמר אם תשוב ואשיבך לפני תעמוד וכל המלמד את בן עם הארץ תורה אפילו א קב"ה גוזר גזירה מבטלה בשבילו שנאמר ואם תוציא יקר מזולל כפי תהיה אמר ר' פרנך אמר ר' יוחנן כל שהוא תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם ובן בנו תלמיד חכם שוב אין תורה פוסקת מורעו לעולם שנאמר ואני זאת בריתי וגו' לא ימושו מפך ומפי ורעך ומפי ורעך אמר ר' אמר ה' מעתה ועד עולם מאי אמר ה' אמר הקב"ה אני ערב לך בדבר זה מאי מעתה ועד עולם אמר ר' ירמיה מכאן ואילך תורה מחזרת על אכסניא שלה רב יוסף יתיב ארבעין תעניתא ואקריהו לא ימושו מפך יתיב ארבעים תעניתא אחרני ואקריהו לא ימושו מפך ומפי ורעך ומפי ורעך אמר מכאן ואילך לא צריכנא תורה מחזרת על אכסניא שלה ר' זירא כי סליק לארעא דישאל יתיב מאה תעניתא דלשתכח גמרא בבליה מיניה כי היכי דלא נטרדיה יתיב מאה אחרניתא דלא לשכוב ר' אלעזר בשניה ונפלין עילויה מילי דצבורא ויתיב מאה אחרני דלא נשלוט ביה נורא גדיהנם כל תלתין יומי הוה בדיק נפשיה שגור תנורא סליק ויתיב כגויה ולא הוה שלטא ביה נורא יומא חד יהבו ביה רבנן עינא ואיחרכו שקיה וקרו ליה קמין חריך שקיה אמר רב יהודה אמר רב א מאי דכתיב מי האיש החכם ויבן את זאת ואשר דבר פי ה' אליו ויגדה על מה אברה הארץ דבר זה אמרו

16 פסחים טו, ב צ"ל
בצפרנא. ריש"י וכו' בכת"י, א שנת ק"ג, ד בפרס"י, בתלתא, ה בכמה כת"י נוסף, ו אדלו יסורי מיניה, ז תענית ה, ו י"א צלמיעה, ח בכת"י, וכוונת המאור נוסף, י אתא לקמיה א"ל הדר בך הדר ביה אסמכיה, יא אהוה דלמיה ל"ל, יב בע"ש, אמה, יג י"א צלמיעה, יד שנת סג, יה מ"א, טו א נ"י חס"י, טז מותב סג, יז י"ב טו, יח ד"ה הוסיף, יט יתיב מי מעות כל"ל וכו' כל ה"י צמקוס, כ ש"ל, כא רש"י מחא חיבת אתא וכו' יתא בכת"י, כב צ"י קטינא [נסתדין ל, א], כג נדרים פ"א, כד ש"ש, כה שנינו כח: פירש"י קיימא כפרים וכו' עיקר ע"י ע"י ע"י קמין, ק בפרס"י ע"י ע"י בתוכותי והס"ד ומתה"ד ואשיבך, ר צ"י קטינא.

הנהגות הב"ח

16 ג"ה הוה שדיין בני כרכושא. רש"י וכו' אהוה שדיין בני כרכושא וכו' בני כשהיה נשבע:

מוסף רש"י

אהוריריה דבי רבי. מנינה על הסוסים והפירות שלו (שבת ק"ג). קשי יומא דמיטרא. שאין בני חסד יוכלו לעשות צרכיה, כיומא דרינא. שני ותמישי שמתקלצין בני חסד לזון עם תבריה כמתנת ערלא, שיש הומות וקולות ואפשות ציוס הגשמיים כיוס הדין (תענית ה). קטין חריך שקיה. ר' זירא גולא הוה ומכתיב שקי ע"י מעשה דבדיק נפשיה כמטרא שגולא וקרי ליה מיכיל קטן שקי (סנהדרין לו, ע"ב הירושא בגמ' שם).

רבינו חננאל

שית בצמירתא, שש שנים עשה חננאל (בבא"ב) מקום השתין, ולא היה יכול להשתין אלא בכאב גדול. ובקע בצפרנא, ושבע שנים היה לו יסורין (כאב [ה]שנים. הרי בושטי נורא, שתי נינוצנות של [אש]. פולס הניא כגון [תורה] [וכן] שוין) שמכיס בהם השלטינים.